

FICHE 11 - ONDERPRESTEREN

DAT KAN BETER!

In de klas

Hans kan beter. Van Kaat weet niemand dat ze beter kan.

Hans haalt behoorlijk goede resultaten. Maar hij heeft ook de reputatie niet het onderste uit de kan te halen. Als hij zich toch maar eens wat meer zou inspannen...

Kaat is een modelleerling. Ze is altijd behulpzaam, haar schriften zijn prima in orde. Kaat is sociaal, ze heeft een boel vriendinnen. Haar schoolresultaten zijn vrij goed. Toch signaleren de ouders dat ze zich grote zorgen maken over het welbevinden van hun dochter. Kaat is 's avonds thuis vaak overstuur.

'Onderpresteren' is (langdurig) minder presteren dan wat op basis van de mogelijkheden van de leerling verwacht mag worden. Soms gaat het om hoogbegaafde kinderen die werken en scoren op toetsen zoals de "gemiddelde" leerling. Zij presteren onder hun eigen niveau, maar vallen niet buiten de groep. Andere leerlingen presteren ver beneden het groepsniveau en de eigen capaciteiten.

Oorzaak

Verschillende (combinaties) van oorzaken zijn mogelijk:

- zich 'onzichtbaar' willen maken, niet willen opvallen
- vicieuze cirkel, neerwaartse spiraal van laag zelfbeeld/falen/bevestiging laag zelfbeeld/herhaald falen/...
- vermijdingsgedrag: liever geen inspanning doen dan ondanks een inspanning toch de eigen (te hoge?) normen niet halen
- frustratie
- motivatieproblemen, schoolmoeheid
- sociale problemen, pesten
- moeilijke thuissituatie

Stoornis

Kan voorkomen bij hoogbegaafdheid, hoogbegaafdheid in combinatie met een (leer)stoornis, schoolmoeheid, dyslexie, dyscalculie, dyspraxie, NLD, ADD, ADHD...

Enkele mogelijke maatregelen

Stimuleren en accepteren

- Zorg voor succeservaringen, en beklemtoon de successen.
- Geef positieve feedback.
- Laat de leerling voelen dat je in hem gelooft, maar leg de druk om te presteren niet te hoog.
- Stimuleer motivatie door aan te sluiten bij de interessegebieden.
- Zorg dat de leerling zich veilig genoeg voelt om te durven falen.
- Beloon de inspanningen van de leerling.
- Laat de leerling geregeld klasgenoten helpen of coachen bij (moeilijke) opdrachten. Dit stimuleert geloven in het eigen kunnen.
- Bespreek mogelijke oplossingen en oorzaken samen met de ouders en de leerling.

Compenseren en dispensereren

- Zoek samen met de leerling naar thema's en activiteiten die de vicieuze cirkel kunnen doorbreken.
- Bied structureel een passend leerstofaanbod, dat zo veel mogelijk aansluit bij de mogelijkheden van de leerling. Denk bijvoorbeeld aan compacten en verrijken.

Zie ook:

Fiche 9: 'Zelfbeeld en zelfvertrouwen'

Fiche 10: 'Snel afgeleid'

Fiche 12: 'Verveling'

Fiches hoofdstuk 8: 'Hoogbegaafdheid, Hoogbegaafdheid in combinatie met een (leer)stoornis'

Alle andere fiches uit hoofdstuk 8.

Een leerling met een (leer)stoornis, kan door een vertekend zelfbeeld of faalangst ook onderpresteren op vlakken die niet met de problematiek van de leerstoornis te maken hebben.